

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

КАФЕДРА ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА ТА УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ

**Методичні вказівки
до підготовки рефератів
з курсу
«Управління ризиками
та страхування інноваційних проектів»
для студентів денної форми навчання спеціальності
073 «Менеджмент»**

**Харків
НТУ «ХП»
2018**

Методичні вказівки до підготовки рефератів з курсу «Управління ризиками та страхування інноваційних проектів» для студентів денної форми навчання спеціальності 073 «Менеджмент»./ укладач Кармінська-Белоброва М.В. – Х.: НТУ „ХПІ”, 2018 р., 10 с

Методичні вказівки до підготовки рефератів з курсу «Управління ризиками та страхування інноваційних проектів» для студентів денної форми навчання спеціальності 073 «Менеджмент» розглянуті та затверджені на засіданні кафедри «Організації виробництва та управління персоналом»

Протокол №9 від „19” 04. 2018 р.

зав. кафедрою, д.е.н., проф. _____ П.Г. Перерва

ВСТУП

Дані методичні вказівки призначені для студентів денної форми навчання спеціальності 073 «Менеджмент». Метою викладання навчальної дисципліни «Управління ризиками і страхування інноваційних проектів» є розуміння економічної природи ризиків, методів їх обліку у інноваційній діяльності підприємства, знання класифікації ризиків і отримання навиків в оцінці ризиків різного типу для різнорідних суб'єктів господарювання, а також розробки заходів, спрямованих на їх зниження.

Студенти денної форми навчання пишуть реферат протягом семестру. Реферат виконується у відповідності до загальних вимог щодо підготовки рефератів. Джерела інформації для написання – рекомендована література. Студенти денної форми навчання захищають реферат на передостанніх семінарських заняттях.

1. Загальні положення

Написання реферату з дисципліни «Управління ризиками і страхування інноваційних проектів» є однією з форм індивідуальної роботи студентів. Реферат має бути самостійною, завершеною роботою, що відображає наукові інтереси здобувача, його знання, навички, уміння й виступає формою залучення автора до специфіки теоретичної праці. Компілятивність реферату не знімає з нього необхідності бути цілісною, завершеною за певною структурою працею, де автору необхідно показати вміння послідовно, логічно викладати зміст поставленої проблеми. Окрім цього, повинно мати місце і творче осмислення, інтерпретація, тлумачення останньої, її хоча б часткове узагальнення, розв'язання як науково значущої проблеми.

У рефераті автор зобов'язаний продемонструвати власні знання як класичної, так і сучасної літератури з досліджуваного питання, а також уміння захищати основні положення своєї наукової роботи на іспитах.

2. Структура реферату

Структура реферату містить такі елементи:

- титульна сторінка,
- зміст,
- вступ,
- основна частина (розділи, пункти і підпункти),
- висновки,
- список використаних джерел,

Титульний аркуш містить найменування міністерства, якому підпорядкований навчальний заклад (Міністерство освіти і науки України);

назву вищого навчального закладу (НТУ «ХП»); назву кафедри, де виконана робота; курс, групу, факультет, прізвище, ім'я, по батькові автора; (див. додаток А).

Після титульного аркуша розташовується зміст (план) (аркуш не нумерується), в якому містяться назви розділів і параграфів та вказуються сторінки (інтервал - 1,5).

Зміст (план) реферату повинен відповідати кільком універсальним вимогам:

- теми кожного розділу однакові за важливістю а самі розділи – приблизно однакові за обсягом;
- варто охоплювати весь матеріал, що відноситься до теми, але нічого зайвого;
- теми і зміст окремих розділів не повинні «накладатися»;
- жоден із пунктів плану не може повторювати назви роботи.

Зразок оформлення змісту реферату подано в додатку Б.

Вступ обсягом 1-2 сторінки – важлива частина реферату. У ньому обґрунтовують актуальність обраної теми, оцінюють стан дослідження наукової проблеми, формулюють мету і визначають завдання реферату, дають короткий загальний огляд наявної літератури і використаних джерел.

Вимоги до змісту основної частини реферату:

За змістом реферат може бути аналітичним оглядом історії вивчення питання (що нового внесли той чи інший дослідник) або сучасного її стану, критичним аналізом наукової дискусії (зіставлення різних підходів до вирішення наукової проблеми), а також у вигляді розгорнутої рецензії конкретної наукової роботи. Зміст реферату має відповідати його темі, меті і завданням. Послідовно розкривайте всі передбачені планом питання, обґрунтуйте, пояснюйте основні положення, підкріплюйте їх конкретними прикладами і фактами, формулюйте думки чітко, просто, правильно і недвозначно, а також прагніть логічно структурувати текст.

Висновки – самостійна частина реферату, в якій не слід просто переказувати зміст роботи. У них потрібно висвітлити такі аспекти:

- оцінити ступінь досягнення мети і виконання завдань роботи;
- перерахувати і стисло охарактеризувати відомі наукові підходи досліджених проблеми, а також виділення нових аспектів, дискусійних питань, що підлягають подальшому вивченню;
- визначити, що є цінним у реферованих роботах, що вимагає додаткового аналізу й уточнення, а що викликає сумніви.

Обсяг висновків – 1-2 сторінки.

3. Оформлення реферату

Реферат має бути надрукований на стандартному аркуші формату А 4 з дотриманням таких вимог: поля: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм; шрифт Times New Roman розміром 14 пт; міжрядковий інтервал – 1,5; відступ червоного рядка – 1,25; вирівнювання тексту – за шириною.

Обсяг тексту реферату – 18-25 друкованих сторінок

Кожен структурний елемент змісту роботи починається з нової сторінки. Найменування структурних елементів треба розташовувати по центру рядка без крапки в кінці, без підкреслення, відділяючи від тексту трьома міжрядковими інтервалами. Перенос складів у словах не використовується. Рисунки і таблиці повинні мати заголовки і нумерацію, узгоджену з номером розділу. Посилання в тексті реферату на джерела варто зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад: «... у праці М.П. Лещенка [1, с. 27] визначено ...». Можливі й посторінкові посилання. Цитування варто звести до мінімуму і вдаватися до нього лише тоді, коли воно справді необхідне.

Приклад списку використаних джерел:

1. Вітлінський В.В. Верчено П.І. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: Навч.-метод. посіб. для самост. Вивч.дисц. – К.: КНЕУ, 2000. – 292 с.
2. Внукова Н.М. Страхування: теорія і практика. Навчально-методичний посібник / Внукова Н.М., Успенко В.І., Временко Л.В. та ін. – Харків: Бурун Книга. – 2003
3.

Робота зшивається у папку-скорозшивач.

4. Тематика рефератів

1. Аналіз чинників невизначеності, конфліктності та породжуваного ними економічного ризику.
2. Інновації та ризик.
3. Поняття області ризику і коефіцієнта ризику. Характеристика областей ризику.
4. Поняття якісного і кількісного аналізу ризику.
5. Основні положення методу оцінки доцільності витрат.
6. Застосування методу аналогій для кількісної оцінки ризику.
7. Використання методу аналізу чутливості для виявлення основних чинників ризику проекту.
8. Використання експертних методів для оцінки ризику проекту.
9. Використання статистичного методу для кількісної оцінки ризику.
10. Використання дерева рішень для оцінки ризику.
11. Ризик в абсолютному вираженні.
12. Ризик у відносному вираженні.
13. Ризик та елементи теорії корисності.
14. Основні підходи щодо управління ризиком.
15. Сутність страхування ризику.
16. Запаси, резерви як спосіб зниження ступеня ризику.
17. Диверсифікація як спосіб зниження ризику.
18. Теоретико-математичні моделі хеджування як засобу зниження ризику.
19. Здобуття додаткової інформації як засіб зниження ступеня ризику.
20. Систематичний та несистематичний ризику.
21. Моделювання економічного ризику.
22. Критерії прийняття рішень в умовах невизначеності та ризику.
23. Ієрархічні моделі та їх використання при обранні інноваційних проектів з урахуванням ризику.
24. Новітні підходи щодо адекватного вимірювання ступеня політичного та крайнього ризиків.
25. Поняття ризик-менеджменту в страхуванні.
26. Розрахунок тарифних ставок за ризиковими видами страхування.
27. Сутність страхового ринку.
28. Страховий ринок України.
29. Страховий ринок країн Європи.
30. Державна політика в галузі страхування.
31. Державна програма розвитку страхового ринку України.

5. Рекомендована література

Базова література

1. Вітлінський В.В. Аналіз, оцінка і моделювання економічного ризику. – К.: „Демур”, 2008
2. Грабовий П.Г. Риски в современном бизнесе. – М.: Аланс, 1994
3. Гранатуров В.М. Экономический риск: сущность, методы измерения, пути снижения. – М.: “Дело и сервис”, 1999
4. Економічна безпека підприємств, організацій та установ :[навч. посібник для вищ. навч. закл./ В.Л. Ортинський, І.С. Керницький, З.Б. Живко та ін. – К. : Алерта, 2009. – 544 с.
5. Ілляшенко С.М. Економічний ризик. Видання 2-ге, доп. і перероб., Київ, 2004; 217с.
6. Камінський А.Б. Економічний ризик та методи його вимірювання / А.Б. Камінський. - К.: Козаки, 2002.-120с.
7. Клапків М.С. Страхування фінансових ризиків : [монографія] / М.С. Клапків.- Тернопіль: Економічна думка, Карт-бланш, 2002. - 570 с.
8. Клебанова Т.С., Раевнева Е.В. Теория экономического риска, Учебное пособие, Харьков, ХГЭУ, 2001
9. Лапуста М.Г., Шаршукова Л.Г. Риски в предпринимательской деятельности. – М.: “ИНФРА-М”, 2008
10. Машина Н.І. Економічний ризик та методи його вимірювання : [навч. посібник] / Н.І. Машина. - К.: Центр навчальної літератури, 2003. - 188с.
11. Мирзоахмедов Ф. Математические модели и методы управления производством с учётом случайных факторов. – К.: Наука, 1991.
12. Ризик у ринковій економіці: навчальний посібник / Андреева Г.Є., Петровська Г.Е. - Харків: Бурун Книга, 2005

Додаткова література

1. Боровкова В.А., Мокин В.Н., Мурашова С.В. Финансы и кредит : [учебник для вузов с грифом УМО] / В.А. Боровкова, В.Н. Мокин, С.В. Мурашова.- СПб.: Бизнес-Пресса, 2006. - 672 с.
2. Недосекин А.О., Максимов. О. Б. Простейшая комплексная оценка финансового состояния предприятия на основе нечетко-множественного подхода / А.О. Недосекин, О.Б. Максимов // Хеджинг без риска. Публикации. - 2003.
3. Балабанов И.Т. Риск-менеджмент : [монография] / И.Т. Балабанов. - М.: Финансы и статистика, 1996. - 188 с.
4. Борисова Г.М. Теоретичні аспекти управління ризиком на підприємстві / Г.М. Борисова // Актуальні проблеми економіки. - 2005. - №7. - С.116-121.
5. Ван Хорн, Джеймс, К., Вахович, мл., Джон, М. Основы финансового менеджмента, 11-е издание: Пер. с англ. - М.: Издательский дом "Вильямс", 2003. - 992 с.
6. Вишняков Я. Д., Колосов А.В., Шемякин В.Л. Оценка и анализ финансовых рисков предприятия в условиях враждебной окружающей среды бизнеса / Я.Д. Вишняков, А.В. Колосов, В.Л. Шемякин. -№3. - 2000. - С. 15-17.
7. Гитман Л.Дж., Джонк М.Д. Основы инвестирования : [пер. с англ.]. - М.: Дело, 1997. - 1008 с.
8. Грабовой П.Г. Риски в современном бизнесе / П.Г. Грабовой. - М.: Аланс, 1994. - 240 с.
9. Градов А. П. Стратегия и тактика антикризисного управления фирмой / А.П. Градов и др. - СПб. - 2004 - 510с.
10. Донець Л.І. Економічні ризики та методи їх вимірювання : [навч. посібник] / Л.І. Донець.-К.:ЦУЛ, 2006.- 312 с.
11. Дубров А.М. Моделирование рискованных ситуаций в экономике и бизнесе / А.М. Дубров и др.- М.: Финансы и статистика, 2001.- 224 с.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту
і міжнародного бізнесу
Кафедра організації виробництва та управління персоналом**

НАЗВА ТЕМИ

Реферат з дисципліни _____

Виконав (-ла) студент (-ка)
__ курсу ____ групи

Прізвище, ім'я, по батькові
Перевірив: ст.викл. к.н.з держ.упр.
Кармінська-Белоброва М.В.

м. Харків
201_

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ РЕФЕРАТУ

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1 (Назва)	5
1.1. (Назва)	5
1.2. (Назва)	9
1.3. (Назва)	13
РОЗДІЛ 2. (Назва)	16
2.1. (Назва)	16
2.2. (Назва)	19
2.3. (Назва)	19
ВИСНОВКИ	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	25